

Tor Lund, stjóri í Norsk Hydro:

- Gerið tit sjálvvir av hvar útgerðarhavin skal liggja

-Føroyskir politikarar og vinnulívið í Føroyum eiga at finna fram til, hvar ein oljuútgerðarhavin skal vera. Tað eiga oljufeløgin ikki at leggja seg út í. Vit brúka ta havnina, sum okkum verður álagt at brúka sigur ein av stjórunum í oljufelagnum Norsk Hydro, Tor Lund. Hann heldur tó, at tað er góð tíð til at taka støðu til hetta. Ikki fyrr enn olja er funnin eigur ein at gera av í hvønn mun spurningurin um bygdamenning og útgerðarhavin eiga at tengjast saman.

JAN MULLER

Hann eitur Tor Lund og er ein av oddamannunum í eini av størstu fyrtøkunum í Noregi, nevniliga Norsk Hydro. Sum ein av stjórunum í hesi nsafyrtøku var tað nátturligt, at Tor Lund var við á samkomuni í Listaskálanum herfyri, tá felagið saman við tí bretska oljufelagnum LASMO, hevði boðið vinnulívsfólki, listarfólka, politikarum og umboðum fyri feløg og stovnar til eina samkomu.

Tor Lund arbeidir dagliga í altjóða oljueiðini hjá Norsk Hydro. Har hevur hann verið í 8 ár, og tekst í dag við nýggj øki, sum Norsk Hydro hevur áhuga fyri. Og her eru Føroyar eitt av teimum mest tydingarmiklu.

Hann sigur, at ein orsøkin til, at teir hava so stóran áhuga fyri Føroyum, er tann, at jarðfrøðin við Føroyar tykist líkjast tí norska landgrunninum nógva. Sama er við bretska økinum vestan fyri Hetland.

Tor Lund heldur, at teirra royndir á norska øki, kunnu vera hentar, tá farið verður at leita eftir olju og gassi við Føroyar.

Hjá Norsk Hydro verður í lötum arbeitt við tí tilfari, sum er sakt um føroyska landgrunnin. Tað næsta verður so at bora nakrar brunnar fyri at fáa fleiri jarðfrøðiliga upplýsingar.

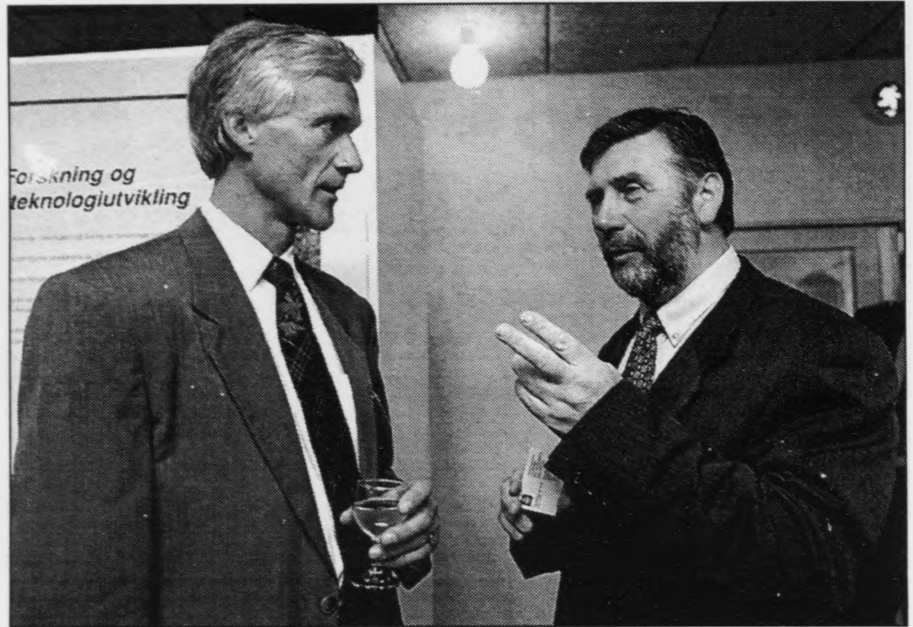
Norsk Hydro arbeidir saman við Amerada Hess, Lasmo og Dlng. Ein „føroyskur“ serfrøðingarbólkur við umboðum úr hesum feløgum arbeidir í dag í London burturav við tí føroyska økinum. Tor Lund sigur, at tað er gjørd ein av-

tala í bólkinum um, at bæði Amerada Hess og Norsk Hydro kunnu vera operatørar á føroyska landgrunninum. Higar til hevur so Amerada Hess fyri tað mesta umboðað bólkin.

-Vit hildu tað tí vera rætt at koma til Føroya og greiða frá, hvar vit standa fyri og hvar ikkast vit kunnu geva leitingini við Føroyar.

Tor Lund sigur víðari, at teir í bólkinum fara at taka støðu til, áðrenn ein umsókn verður latin inn um leitung, antin tað verður Amerada Hess ella Norsk Hydro, sum skal vera opertørur fyri ein serstakan teig (blokk).

Tor Lund var annars sera

væl nøgdur við tiltakið í Listaskálanum herfyri. Stórur áhugi var fyri tiltakinum, og teir finga nógvar áhuga-verðar fyrispurningar.

-Slíkt tiltak tær fyrst og fremst tí endamáli, at bæði vit og føroyingar kunnu læra hvør annan at kenna. Skulu vit til at arbeiða í hesum nýggja umhvørvinum, so krevur tað eisini, at vit læra bæði land og fólk at kenna, og vit halda tað eisini vera rætt, at tit vita, hvørjir vit eru og hvar vit standa fyri.

Tor Lund heldur føroyingar vísa stóran áhuga fyri hesum nýggja og vilja vita meira um, hvar alt hetta snýr seg um. Tað tekur hann sum eitt sera positivt tekin og minnist aftur á gongdina í Noregi, tá oljuvinnan tók seg upp har.

Tá bóru fiskimenn ótta fyri tí ávirkan, sum henda nýggja vinnan kundi fáa á teirra vinnu. -Men í dag

kunnu vit siga, at hesin óttin var rættiliga ógrundaður.

Skal Tor Lund koma við nøkrum góðum ráðum til føroyingar út frá royndum sínum, so mælir hann avgjørt okkum til at vísa størsta varsemi við ilögum, áðrenn ein veit nakað um olju og gass í heila tikið.

-Eingin kann í dag siga við vissu, um olja og gass er í føroysku undirgrundin. Tí mugu tit vera varmir við bæði ilögum og eisini hvar ein tilrættaleggur uppá longri sikt.

I dag arbeidir Norsk Hydro fyrst og fremst í Norðsjónum. Men harafrat í Angola og Namibia, vestara partinum av Ruslandi, á landgrunninum út fyri Kanada og New Foundland og so við Føroyar.

Tor Lund dylur ikki fyri, at teir prioritera føroyska landgrunnin høgt.

Útgerðarhavin eitt

føroyskt mál

Tað var um sama mundið sum Tor Lund vitjaði í Føroyum, at orðaskiftið um útgerðarhavin tók seg upp. Hann sigur, at teir í Noregi høvdu eitt líknandi orðaskifti seinast í 70-unum og fyrst í 80-unum.

-Sum eitt útlendskt oljufelag, ið vil arbeiða í føroyskum øki, fara vit ikki at leggja okkum út í, hvar ein oljuútgerðarhavin verður lögð. Hetta er eitt føroyskt mál, sum føroyskir politikarar og vinnulívs menn sjálvir mugu taka støðu til.

Tor Lund vil tó mæla til, at føroyingar semjast innanhýsis um, hvar ein slík stöð skal vera. Fyri oljufeløgin hevur tað minni at siga, hvar ein útgerðarstøð liggur. Tað mest umráðandi er, at tað er ein útgerðarstøð, sum øll oljufeløgin kunnu brúka og sum kann veita tær tænaastur, ið tær vru verður á.

Oljufelagsharrin Eyður Eltør og Tor Lund frá Norsk Hydro høvdu nógva at tosa um á samkomuni í Listaskálanum herfyri. Mynd Jens K. Vang

Vit spurdu Tor Lund, um tað er ov tíðliga longu nú at skula gera av, hvar útgerðarhavin skal vera?

-Tað er eisini nakað, sum føroyskir politikarar mugu finna út av. Tí tað eru jú teir, sum hava eftirlit við tímaælanini, tvs. hvar og nær nakað skal henda.

Hann leggur tó aftrat, at tað er góð tíð til at umráða seg í. Tað tekur ikki so nógva tíð at fáa tann útbúnaðin, sum skal brúkast, til vega, tá farið verður í gongd.

-Í veruleikanum kann ein bíða við hesum til teir fyrstu teigarnir eru latinir oljufeløgnum, tí sjálfvirkur tað 'er at ganga ein tíð við rættiliga drúgvum kanningum, áðrenn borað verður.

Nú eitt danskt felag og eitt skotskt hava bjóðað seg fram til at bygja útgerðarhavin í Føroyum spurdu vit Tor Lund, hvussu føroyskir myndugleikar skulu velja og vraka í hesum máli?

-Í eini leitifasu, har talan verður um at bora eitt avbrunn, verður bert brúk fyri eini útgerðarhavin. Antin føroyskir myndugleikar velja tað eina ella hitt staðið, so eru vit nøgdur við tað.

Tor Lund vil tí ikki her og nú velja millum Drelnes og Sund ella annað pláss í

Tor Lund hittir Pál Weihe, arbeiðsmedisinarar. Teir báðir nýta høvið til m.a. at tosa um gransking. Norsk Hydro nýtir á hvørjum ári stórar upphæddir á hesum øki. Mynd Jens K. Vang

Føroyum. Hann sigur, at hevur tú eina útgerðarhavn, sum hevur gott atløgupláss og góðar goymslumstøður, so hevur tað minni at siga, um útgerðarhavnin liggur í Havn ella aðrastaðni.

-Teinurin til ein boripall verður so mikið langur, at nakrir kilometrar meira ella minni hava ikki so nógv at siga.

Góð tíð til orðaskifti um regionalpolitikk
Heldur Tor Lund tað vera rætt at tengja spurningin um útgerðarhavn saman við bygdamenning?

-Sjálvur komi eg úr strandanoregi og havi tí upplivað alt hatta orðaskiftið frá tí eg var smádrongur. Slíkt orðaskifti er heilt náttúrligt, tá nýtt virksemi tekur seg upp.

Eg haldi, at ein eigur at vera varin við ikki at hyggja ov langt fram í eini latifasu. Kanska verða bert boradír nakrir fáir brunnar, og tað visir seg, at einki er at finna. Verður olja funnin, so ber tað til væl til politiskt tá at gera langtíðarætlanir fyri virksemi og hvar hetta skal vera. Tvs. at orðaskiftið um í hvønn mun útgerðarhavn skal tengjast at spurninginum um regionalpolitikk - bygdamenning - hevur ikki akuttan skund. Tað kann biða til ein veit, um olja finst her.

Tor Lund visir á gongdina í Norðurnoregi, har norska stórtingin áleggdi Statoil at brúka serstakar útgerðarhavni til virksemi sítt har.

-Men tá tosa vit um ein útvikling yvir 20 til 30 ár, og tá er náttúrligt, at politikarar taka støðu til plasering, og um basavirksemi skal brúkast politiskt til at varðveita ella menna eitt ávíst øki í landinum.

Tor Lund heldur tí, at føroyingar eiga ikki at hugsa so nógv um bygdamenning í sambandi við eina útgerðarhavn longu nú. Tí eingin kann í dag siga við vissu, um henda stóðin fer at virka í meira enn bert eitt stutt tíðarskeið.

Tað hann annars hevur sæð av havnum í Føroyum, so er ikki tørvur á at gera stórt ilögur í basavirksemi í løtuni. Talan er bert um onkrar smávægis ábøtur.

-Men fyrri allar partar vil tað í longdini vera best, um arbeið verður út frá eini útgerðarhavn, heldur enn at virksemið verður spjatt til fleiri pláss.

Samanumtikið heldur Tor Lund, at spurningurin um at tengja bygdamenning saman við basavirksemi kann viðgerast á og um olja verður funnin. Eftir tað er tíð til at viðgera tann spurningin og seta hann í samband við, hvussu vit tetta til menna samfelagið sum heild.

-Føroyskir politikarar og vinnulívið á staðnum eiga at gera av, hvar ein møgulegt framtíðar útgerðarhavn skal liggja og í hvønn mun hon skal taka hædd fyri útviklinginum í samfelagnum annars.

Greenpeace og

føroyska økið

Nú umhvørvisfelags-skapurin Greenpeace er farin í hernað móti nýggjum borringum á eitt nú norskum øki spurdu vit Tor Lund um ein ikki kann rokna við at fáa trupulleikar við just Greenpeace, tá farið verður at bora við Føroyar um eina tíð?

Sjálvur heldur hann ikki, at tað verður lætt hjá Greenpeace at steðga útviklinginum her. Tað verður truplari hjá Greenpeace at fremja atgerðir kring Føroyar enn t.d. í Norðurnoregi eitt nú orsakad av frastøðu millum land og møguligar boripallar.

Men hvat hevur hann at siga til „No new oil“ herferðina hjá Greenpeace?

-Eg havi sæð og hoyrt, hvat teir halda. Vit hava so eina aðra áskoðan. Eg trúgvi tað verður ómetaliga tørført at loysa hetta við einum dialogi. Tú megnar ikki at sannføra Greenpeace, at teir mistaka seg eins og tað heldur ikki hevur gjørt tað í spurninginum um hvalin. Hvat tú enn sigur, so eru báðir partar so mikið sannførdir í sínum máli, at tað ber ikki til at koma til nakra semju.

-Men hevur Greenpeace ikki rætt, tá tað verður sagt, at vit eiga at gera ilögur í varandi orkukeldur?

-Jú. Og tað verður eisini gjørt. M.a. framleiðir Norsk Hydro nógv orku úr vatni, so mikið nógv, at Noreg í dag fær alla clorku, ið brúkt verður, frá vatnorkuverkum.

Tor Lund visir á, at tað í dag verður nógv granskað í varandi orkukeldum kring allan heim, men hóast hetta er stórus tørvur á orku, og har millum tí slagi av orku, sum í dag ikki læst frá varandi orkukeldum. Her visir hann serstakliga til flutingsøkið. Bæði hvat skipum, bílum og ilögur-

um viðvíkur vil tað vera tørført at fmynda sær, at brúktar vera varandi orkukeldur. Annars gera nógv oljufeløg í dag gera ilögur í varandi orkukeldur.

Nú siga Greenpeacefólkini, at tað er ikki neyðugt at leita eftir nýggjum oljukeldum, tí teir verandi keldurnar goyma nóg mikið av olju til at nøkta tørvin?

-Tað finnst stórar eykagoymslur sum er. Men framleiðslan er eisini stór. Í dag verða framleitt millum 70 og 80 mill. fót um dagin. Tað ger, at ein er neyðdur til at finna meira olju, um ein skal hava eina langtíðar framleiðslu.

Vit spurdu Tor Lund, hvat hann hevur at siga til úttalislíni hjá aðalskrivarinum í norska senterflokkinum í Sosialinum fyri 7 ár um, at føroyingar eiga longu frá byrjan av avmarka talid av teigum og heldur leggja seg eftir at lata nøkur fá og stór oljufeløg sleppa at bora?

-Ein kann siga fyri og imóti tí. Tað vit siggja alla

staðni er, at lond vilja luta út so nógvur teigar sum gjørligt frá byrjan, meðan áhugin í oljuindnaðinum er stórus. Ein av orsökunum er tann, at myndugleikarnir tá kunna fáa betri treytir íggjognum seinni. Tá tað fyrst eru boradír nakrir brunnar, sum geva negativt úrslit, kann tað vera tørføri hjá myndugleikunum at fáa oljufeløg at góðtaka hardari treytir.

Tor Lund vil ikki gera viðmerkingar til møguleikarnar at finna olju við Føroyar, men í einum heilt nýggjum øki, har tað ikki er leitað áður, er tað oftani minni enn 10% møguleiki fyri at finna olju. Tað merkir, at teir flestu brunnarnir vilja verða negativir.

Hittu oljumálaráðharran

Undir vitjanini í Føroyum nýttu umboðini fyrri bæði Norsk Hydro og Lasmo høvi til at heilsa uppá nýggja oljumálaráðharran.

Tor Lund heldur tað vera sera positivt, at Føroyar hava peikað út ein persón, sum politiskt skal hava ábyrgdina av oljumálum.

Tað ger tað eisini lættari hjá oljufelögnum.

-Vit hava eisini havt fund við oljufyrisingina, og eg haldi, at tit í Føroyum eru komin sera væl áleiðis við at fyrireika tykkum til eina oljuvinnu við m.a. at fáa tey fólk og ta vitan, sum bruk er fyri.

Nú gera vit okkum tilreiðar til at vera við í tí fyrsta útbjóðningarfarinum. Nær henda rundan verður er upp til føroyingar. Vit brúka tíðina fram til tann dagin til at arbeida viðari, og tá føroyingar seta hof á runduna, so vera vit klárir við eini umsókn.

Hann skilur annars væl føroyingar, at ein er eitt sindur varin við at bjóða út, nú markið ikki er ásett. Hetta kann loysast við eini politiskari semju ella kann ein semjast um, hvat ein er ósamdur um, tvs. at ein hevur eitt øki millum, sum framvegis er umstrítt, og har føroyingar kunnu bjóða út tað, sum er føroyskt og bretar tað, sum er bretskt.

-Men eg haldi, at fyrri allar partar vil tað vera betri, um ein verður samdur fyrst um, hvar markið skal vera. Tað

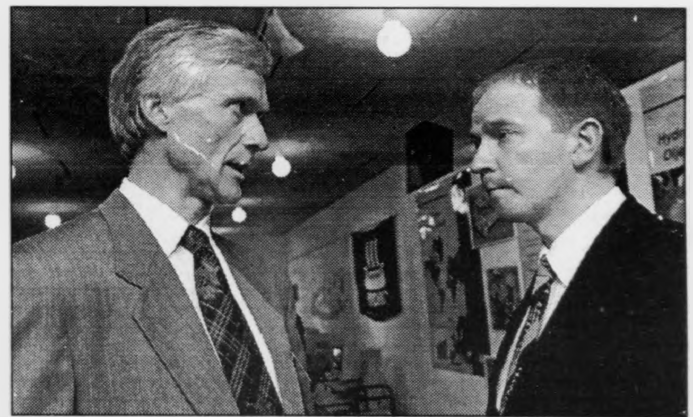
Norsk Hydro vitjar í Tinganesi. Frá vinstra Eyðun Eltør, oljumálaráðharrin, Kamma Strand, informasjonsleiðari, Tor Lund, stjóri og James Efestathiou, kanningarstjóri. Afjast Johan Mortensen, umboðsmaður. Mynd Jens K. Vang.

vil vera betri, at tann dialogurin kom, áðrenn eina leiting, enn um hann skal koma eftir, at eitt fund er gjørt.

Millum tey størstu í Noregi

Norsk Hydro er eitt altjóða orkufelag. Felagið umger orku til ymsar vørur, 37.000 fólk starvast hjá felagnum, harav 17.000 í Noregi. Felagið er heimssins størsti framleiðari av nitrogentøð Fyritøkan er eisini av tann størsti alumíniumframleiðarin í Europa. Haraftrat verður magnesíum og PVC framleitt. Eisini stendur fyritøkan fyri eini munandi framleiðslu av allakski. Haraftrat umger Norsk Hydro farmaceutiskar vørur úr burturkastinum frá alingini. Umframt hetta er Norsk Hydro ein tyðandi oljuframleiðari á norska landgrunninum. Fyritøkan framleiðir 800.000 fót av olju um dagin, sum svarar til 1% av heimsframleiðsluni.

51% av fyritøkuni eru ogn hjá norska statinum. Men verður annars ríkið sum var talan um eitt privat felag. Í dag telist Norsk Hydro millum tær størstu fyritøkur í Noregi. Kværner hevur fleiri fólk á arbeiði, men Norsk Hydro hevur størri umsetning. Bæði Statoil størst, ta talan er um nettoinntøku.

Leiðarin á Oljufyrisingini Herálvur Joensen hittir Tor Lund frá Norsk Hydro